

בין המצרים

עיקר זכותם של ישראל בארץ הוא רק בקיום המצוות

טענת ישראל לאומות העולם על שכבשו את ארץ ישראל

כתב רש"י בתחילת ספר בראשית: "אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל". מפרש המהר"ל בגור אריה, אע"פ שאין סיפור אחד בתורה שלא לצורך, מ"מ תכלית כל התורה אינה אלא בשביל קיום המצוות, תורה מלשון הוראה.

ממשיך רש"י, "ומה טעם פתח בבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים (תהלים קיא, ו). שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו". אומר רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל (דעת תורה כאן בד"ה אותו ענין ממהדורא אחרת) שמדברי רש"י אלו מבואר שתכלית התורה היא באמת ארץ ישראל, שהיא עיקר הבריאה, עיי"ש באריכות.

אלא שקשה, איזו טענה היא זו שאנחנו כבשנו את הארץ משבעה העמים לפי שהוא בראה וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, וכי גנב יכול להצדיק את עצמו על שלוקח ממון מאחרים בטענה שהכל שייך לה' והוא לקחה מהם ונתנה לו?

עוד צריך ביאור, שלדברי רש"י עדיין היה מספיק בסיפור בריאת העולם ולאחר מכן להתחיל במצוות "החודש הזה לכם", ומה צורך בכל מעשה האבות ויציאת מצרים?

כל העולם נברא בשביל ישראל להרבות כבוד שמים

הנה כל תכלית בריאת העולם היא בשביל להכריז את כבוד השם, כמו שכתוב (ישעיה מג, ז) "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו". העולם הוא מדור לשכינה, והתפקיד

של עם ישראל הוא להרבות כבוד שמים ולהמליך את השם בעולם. לכן יש בנו את כל חלקי העולם כדי שנוכל להביא את מלכות השם לכל חלקי העולם ולהביא תיקון לעולם, בין בעולם הזה ובין בעולם המלאכים, שגם הם מוצאים את תיקונם על ידינו, כמבואר כל זה בנפש החיים (שער א). ועוד יש בנו נשמה עליונה המחוברת למקום גבוה מאוד, מעל לכיסא הכבוד ממש.

האופן להשפיע על כל העולם הוא רק על ידי קיום המצוות, כמו שכותב נפש החיים (שם פו) שהמצוות כולן קשורות ותלויות במקור שרשן העליון, וכל מצוה פרטית כוללת ריבי רבבות כוחות ואורות בעולם העליון, וכאשר קיים כל המצוות בשלמות בכל פרטיהן ודקדוקיהן ובכוונה נכונה, הרי תיקן כל העולמות ונעשה מרכבה לקדושה וכבוד השם חופף עליו תמיד.

וזהו מה שכתב רש"י בהמשך, "בראשית - בשביל ישראל ובשביל תורה שנקראים ראשית". כי זהו תכלית העולם.

הזכות של עם ישראל לארץ ישראל רק בשביל קיום המצוות

לכן שואל רבי יצחק למה אין התורה מתחילה מהחודש הזה לכם, והרי שם מתחילות המצוות שהן לכאורה תכלית הכל. ועל כך הוא עונה שאכן המצוות הן העיקר, אבל צריך שתהיה להן מקום ומסגרת. ארץ ישראל היא המקום בו מתקיימים המצוות, והיא הקדמה ותנאי אל המצוות.

מפני זה ארץ ישראל שייכת דוקא לעם ישראל ולא אל שבעה העמים שהיו שם, כיון שהם לא השתמשו בה להרבות כבוד השם בעולם כלל, אלא להיפך היו שקועים בטומאה, לכן הקב"ה נטלה מהם ונתנה לנו. הזכות שלנו לארץ ישראל היא רק בתנאי שאנחנו משתמשים בה להרבות כבוד שמים בעולם.

מצב המוסריות בעולם הוא כעת בשפל המדרגה, ואף בארץ ישראל רוב היושבים בה מנסים להיות ככל הגויים ואינם מרבים כבוד השם בעולם כלל, ואיה הזכות שתשאיר את עם ישראל בארצם?

את זה אנו באים לתקן בשלשת השבועות האלו - לחשוב איך לתקן העולם מבחינה זו.

